

# Saatteeksi

Aleksis Kiven tuotannosta löytyy kaikki, joku on sanonut. Siellä vielä rajahaltija huutaa, näytelmien kirjo ylittää suutarikomedista olviretken absurdismiin, ja veturin vihellyskin kuullaan.

Idullaan ovat myös urheiluromaanin aiheet. Veljekset lyövät ”tulista kurraa”, raivaavat sitä varten kiekkotarhan Impivaaran aholle, ja niin aloitetaan urheilupaikkarakentaminen suomalaisessa kirjallisuudessa.

Pentti Haanpää lisää siihen seuraavan kerroksen. ”Kenttä” on jutun nimi kaikessa yksinkertaisuudessaan. Sellainen tasoitellaan kylän laitaan, ”ikuinen kesanto”, ”joutavia hyppyjä varten”. Vaikka syntyyhän samalla urheilumisen ”ilo”, ”hupaisa turhuus”, jonka merkityksen Haanpää nostaa lopulta yhtä korkealle kuin Mika Waltari.

Sodanjälkeisen poikamaisen talkoohengen siivittämän kentän päivittää käsillä olevaan vuosikirjaan Yrjö Tala, joka varoittaa kuitenkin nostalgisoinnasta menneisyyttä. ”Sen ajan omatoimisuutta”, hän kirjoittaa, ei voida ”sellaisenaan siirtää nykyhetkeen, sillä sekin kuvastaa vain omaa aikaansa.”

Kilpailun käsite lienee urheilututkimuksen välttämätön kivijalka. Sekin löytyy Kiveltä, ja modernisti penkkiurheiluun sovellettuna.

”Jykevästi siinä ottelevat kyyttöselkä ja koivipää”, Tuomas panee merkille. Härät ovat saartaneet veljekset kivelle, on aika puhalttaa, henkäistä syvään, katsella ympärille.

”Mutta Koivi voittaa”, Juhani innostuu, ja niin lyödään veto, seurataan silmä kovana ”kahden pojan otteloa”.

Kuin huomaamatta koivipäästä tuli Koivi, Juhanille tärkeä. Ja sen seurauksena Tuomaskin valitsee. Mutta hän ei valitse Kyyttöään siksi, että olisi halunnut tämän nimenomaisen härän, vaan koska Juhani valitsi omansa.

”Tärkeämpi kuin halun kohde on samaa haluava toinen.” Tälle väitteelle perustaa ”mimeettisen teorian” ranskalaisnyntyinen filosofi René Girard. Häntä on viime aikoina alettu siteerata niin urheilua, uskontoa kuin sotaa käsittelevissä tutkimuksissa, eikä syyttä. Miksi yksittäiset sentit ja sekunnin

sadasosat ovat niin tavoiteltuja, ei johdu ajan säästöstä tai tilan valtaamisesta, vaan siitä, että ”koko maailma” tätä tavoittelua seuraa, siitä puhuu ja vetoa lyö.

Suomikin on Jouko Kokkosen artikkelin mukaan ”suomalaisten omassa ajattelussa paikantunut maailmankartalle urheilun avulla”. Siniristilippua liehutettiin punaisissakin olympialaisissa, äänestyspäätöksellä, kuten Seppo Hentilä kertoo.

Yksi urheilun suurista tarinankertojista on ollut Martti Jukola, jonka viestiä artikkelissaan purkaa Erkki Vettenniemi. Toista samannimistä viestiä ja sen historiikkaa arvioi puolestaan Henrik Tala. Jukolan viestihän on kilpailutapahtuma, joka ”omistaa hyvän tarinan” ja siihen perustuvan brändin.

Vuosikirjan anti edustaa jälleen kuluneen vuoden tarjontaa ja tapahtumia. Tärkein jälkimmäisistä Suomen urheiluhistoriallisen seuran kannalta oli esiintyminen Lahden historiapäivillä helmikuussa 2010. Sen satoa julkaisemme ohessa.

Seuran vuosikokousesitelmän Urheilumuseolla 18.3.2010 piti tietokirjailija Risto Niku. Aiheena oli ”Kovaa peliä Alpeilla”, puhujan tuoreen kirjan mukaisesti, ja siinä käytiin salapoliisin tarkkuudella läpi Chamonix’n vuoden 1924 talviolympialaisten hiihtokilpailut. Niissä Tapani Niku oli pojalleen vihjaissut sattuneen jotain ”ikävää”.

Ne olivat vuosia, jolloin Suomen ja Norjan hiihtosuhteet lähentelivät soata, ainakin kielenkäytöltään, jossa Tahko Pihkala erityisesti kunnostautui. Hiihdosta oli tullut maiden välisen ”mimeettisen”, jäljittelevän halun kohde. Sen kiihkeyttä ei pelkkä arkikielestä lainattu kilpailun käsite selitä.

Olympialaiset voivat kuitenkin myös yhdistää, kuten Minna Uusivirta artikkelissaan osoittaa.

Muita tämänkertaisen vuosikirjan teemoja ovat muun muassa lääketiede ja muikin tiede, hiphop ja seurojen yhteistyötahot. Sokrates tulee tutuksi tanssijana, Viktor Heikel kotivoimistelijana.

Esa Sironen  
Heikki Roiko-Jokela